

Sorsa 92/U: Käsikirjoitukset ja painotuotteet

92/U 1

92/U 1. Otavan raportti 31.10.95 tiedotusvälineiden kannanotoista KS:n Muistikuvia, mielikuvia-kirjasta. Suuri huomio!

92/U 1. Pekka Korvenheimon myönteinen arvostelu Kanavassa 1995 (531-534). Nostaa esiin Brandtin ja toteaa: "Aika ei ole vielä kypsä tilitekoon tapahtumakehityksestä, jossa Koiviston seuraajakysymys ratkaistiin, ne muistikuvat eivät ole mahtuneet Sorsan kirjaan."

92/U 1. Raimo Väyrysen arvostelu Demarissa (6.11.92) KS:n Uusi itsenäisyys-kirjasta. Pitää KS:aa taitavana kirjoittajana, elävänä mutta usein asiasta toiseen: "Hän ei muistele päiväkirjojensa pohjalta ja apukirjoittajan voimin, vaan kirjoittaa itse elävää tekstiä nykyisyydestä ja tulevaisuudesta."

92/U 1. Jukka Tarkan arvostelu HS:ssa 1.11.95 jossa hän toteaa, että KSD:n surutyö on vielä kesken. KS kuvasi Koiviston monologit sanalla "manulogit".

92/U 1. Matti Linnanahde, KS:n ystävä, kirjoitti seuraavana päivänä HS:ssa (2.11.95) että "Kritiikki olikin poliittista julistusta".

92/U 1. Jukka Halosen arvostelu Demarissa 3.11.95 jossa hän lopussa vertaa Sorsan häviötä 1993 Miedon häviöön Lake Placidissa: "Niin ei vaan käynyt. Joku toinen voitti."

92/U 1. Riitta Järventie Aamulehdessä 1.11.95: "Sorsa ei sulje pois presidenttiehdokkuuttaan vuonna 2000". Näyttää olevan liian pitkälle vedetty johtopäätös TV-haastattelusta.

92/U 1. Syksyllä 1995 ilmestyi monta poliittista elämäkertaa, Iltalehdessä 1.11.95 todettiin että "Koivisto on taas kassamagneetti" ja että "Sorsan kirja pärjää".

92/U 1. Virolaisen kommentti Iltä-Sanomissa 1.11.95: "Tää on laudaturaine. Kilpakirjoittaja Virolainen kehui Sorsan kirjaa".

92/U 1. Jutta Zilliacus HS:ssa 8.11.95 kommentoi Linnanahteen kommenttia Tarkalle, "Kerran poliitikko, aina poliitikko", eli toivottavasti vasemmistolehtien arvostelut myös olisivat vähemmän poliittisia!

92/U 1. Iltalehden pilapiirtäjän kommentti 2.11.95 KS:n hienoon kirjaotsikkoon Muistikuvat, mielikuvat, jossa muistutetaan kirjottajan subjektiivisuudesta. Ainoa siinä hyllyssä!

92/U 2

92/U 2. Sorsan reunakommentit Juhani Suomen Kekkosbiografian osaan 1972-1976 (ilmeisesti kustantamolta saatuja tekstiotteita), jossa tämä käsittelee SDP:n ja Kekkonen osuutta Tammen päätökseen olla julkaisematta Solzhenitsynin Vankileirin saaristo-kirjaa. Suomi väitti, ettei Kekkosella ollut osuutta siihen, Sorsa kirjoitti reunahuomiona: ”Viittasin omaan kokemukseeni mutta lupasin välittää hänen huolensa Tammelle.” Suomi viittasi myös Leinon muistelmien julkaisemisen kohusta aikaisemmin ja SDP:n puoluetolimikunnan kirjeestä tästä Tammelle, jossa muistutettiin kustantamon olevan leimallisesti demareitten hallussa, siksi ongelmallista.

92/U 2. Suomi kuvasi demareitten käyntiä Tamminiemessä tammikuussa 1973 jossa he halusivat saada UKK:a hyväksymään demareitten tuloa UM:ään ja toteaa ”Tärkein syy oli epäilemättä edellä mainittu palkitseminen” jota Sorsa ivallisesti kommentoi sanoilla ”Tiedemiehen tekstiä?” – koska tiesi Suomen olleen osallinen tässä pelissä. Seuraavassa kappaleessa Kalelan tuloa presidentin kansliaan kuvataan osana tätä demarilaajennusta. Lipposta UKK ei huolinut.

92/U 2. Ilmeisesti saman UKK-kirjan (**Taistelu puolueettomuudesta: Urho Kekkonen 1968-1972**) vedosversioon KS:n kirjoittamat kommentit, joita KS halusi säästää arkistoonsa, lappusessa lukee nimittäin: Marja-Liisa, Lähetän nämä arkistoon, kun niissä on reunamerkintöjäni”. Jo ensimmäisen vihon kanteen KS oli kirjoittanut ”Tässä kirjassa Koivisto Kekkonen vastakohtaparina, antisankarina”, ”Kapun NI-suhteet?”, ”Missä kepu luuraa yllensäkin?”

92/U 2. s. 109: KS kirjoittaa kriittisesti Koiviston muistelmassa olleesta väitteestä, että hän ”Varmuuden vuoksi” piti Kekosta epä tietoisena Nordek-suunnitelmistaan. Sorsan kommentti ”Minkä varmuuden?”

92/U 2. s.143: Suomi huomioi, että Koivisto ensimmäisellä Moskova-vierailullaan karttoi käsitettä ”puolueettomuus”. KS: ”Siis jo Koivisto ennen karjalaista! = X.-68”

92/U 2. s. 182-3: Suomi kuvaa UKK:n suhtautumista Koiviston Nordek-kuvioihin: ”Täytyihän Kekkonenkin tajuta N:n idänpol. Implikaatiot. Miksi ei tarttunut ajoissa?” Ja UKK:n päiväkirjamerkinnästä Koiviston harkintakyvyttömyydestä Nordek-asiassa: ”Ensimmäinen Kriittinen lausunto”. **OBS:** Sorsaa kiinnosti ilmeisen paljon Kekkonen suhde Koivistoon, sillä sehän oli Sorsan oman uran kannalta olennainen asia!

92/U 2. s. 186-187: UKK:n logiikka Nordek-pelissä myös Sorsan huomiossa! – s. 195: Ja ”MK rehellisyys!”

92/U 2. s. 252-3: Kirpeää kritiikkiä demareitten ”uudesta ulkopoliitikasta”. Suomi korostaa näiden pyrkimystä ”vyöryttää YYA-sopimuksen tulkintaa yhä enemmän” ja Sorsan kommentti, sen jälkeen, kun oli alleviivannut SKP:n vasemmistosiiven samansuuntaisia pyrkimyksiä: Liikaa painoa, eivät johtaneet puolueen pol. Tasapainottaneet runsaasti myöh. toiminnallaan”

92/U 2. s. 323: Sorsa samaa mieltä kuin Suomi Koiviston yrityksestä syyttä muita Nordek-hankkeen epäonnistumisesta: "Muistikuvani mukainen!"

92/U 2. s. 329: Sorsa kommentoi terävästi Nordek-kuvion kummallisuuksia: "Kaikki vaikuttaa mystilliseltä Pyöräkö kolmikolla presidenttikysymys päässä jo silloin, erit. Kar-Koi. Oliko NI todella kokonaan poissa Nordek-pelistä?"

92/U 2. s. 372-73: Sorsa kommentoi purevasti Suomen väittämästä, että UKK:lla heikentynyt suhteet Kepuun: "Ei todellakaan kun kirjassa ei ole niistä mitään!"

92/U 2. s. 540: Sorsa vihainen siitä, että Suomi väittää Sdp:n valinneen Pekka Kuusen ministeriksi koska se oli Moskovan mieleen: "... ei mistään ulkoisesta syystä, saati NI:n painostuksesta. Miksi Suomi vihjailee sellaisesta aina SDP:n ratkaisujen yhteydessä eikä koskaan kepun?"

92/U 2. s. 559-562: Suomen yksityiskohtainen analyysi Karjalaisen kommunisti-tekstistä, jota on väärin tulkittu hänen yrityksenä kerätä irtopisteitä Moskovasta. Lainaa UKK:ta: "Mielestäni ei ole poistunut Mannerheimin toteamus. Että Suomi kuuluu yleiseen venäläiseen puolustussuunnitelmaan." Sorsa ei hyväksy Suomen tulkintaa, että teksti sai Nliiton hyväksymään Suomen puolueettomuuspolitiikan"

92/U 3

92/U 3. Sisäänajo-kirjan julkaisemattomat alkusanat, jossa Sorsa kuvaa olleensa 1969 puolueensa keskustaoikeistoa ja nyt (1998) keskustavasemmistoa: "Hallituspolitiikka on mahdollisen taidetta. Oppositio-politiikka on mahdottoman taidetta."

92/U 3. Simo Laaksivirran työsopimus Otavan kanssa 8.10.97, jossa hän sitoutuu KS:n muistelmien I-III toimitustyöstä (aineiston keruuta, kirjoitustyötä, editointia). Sai kertakorvauksen siitä.

92/U 3. Laaksovirta näyttää kirjoittaneen melko paljon tekstiä pohjaksi, tästä viite hänen kirjeessään KS:lle 20.8.98

92/U 3. Laaksovirran aihioteksti I 4.8.98 (Punatulkkuhallitus) johon KS tehnyt vain yhden merkinnän.

92/U 4

92/U 4. KS:n The Economist-lehdestä (25.7.98) leikattu Bagehot-kolumni "Welcome to the cabinet": "A rowing eight? Better learn to swim."

92/U 4. Aihioteksti "Liikkeellelähtö" ja siinä s. 1-2, joista ilmenee, että Sorsa tuli valituksi koska sattui olemaan matkalla Visbyhyn, johon Tuomiojan oli tarkoitus lähettää, mutta

korvattiin Sorsalla kun tuli itse valituksi puoluekokouksen edustajaksi ja tätä kautta valiokunnan jäseneksi. KS:n reunamerkintä: "E.T. siis avasi minulle portin politiikkaan"

92/U 5, 26.5.20 -> Ei mitään kinnostavaa

92/U 6, 26.5.20 -> Ei mitään kinnostavaa

92/U 7, 26.5.20 -> Ei mitään kinnostavaa

92/U 8, 26.5.20 -> Ei mitään kinnostavaa

92/U 9

Muistelmissa hyödynnettyä aineistoa:

92/U 9. Ahti Karjalainen KS:lle 3.2.75, jossa hän ilmoittaa olevansa 2-3 lomalla "jonkin influenssaviruksen ja muutenkin on tuota monivuotista lähes lomatonta stressiä niskassa".

92/U 9. Demarirengas (Friberg, Lehtinen, Karvinen, Ahlfors, Liebkind, Niininen, Kuparinen) analysoi 8.9.75(?) laaditussa muistiossa puoleen heikkoa imagoa tulevia vaaleja ajatellen. Kansanomisuus on kadonnut ym.

92/U 9. "Puskalan putiikin" laatimat "Erittäin salainen" raportit (?) 12.1.75 ja 27.1.75. 27.1. päivätyssä raportissa analyysi demareitten käymistilasta (s. 1, 4-7).

92/U 9. "Puskalan putiikin" laatimat "Erittäin salainen" raportit (?) marraskuussa 1969 hän Sinisalo lähteenä refereroidi keskustelua NKP:n valtuuskunnan puheenjohtajan kanssa vuoden 1974 presidenttivaalista. Pohdintaa siitä ketä NKP olisi tukemassa.

92/U 9. Sorsan vaalilehti eduskuntavaalissa 1970: "Demokraattinen sosialismi on tasa-arova vapaudessa".

92/U 9. Jaakko Blombergin noin 1972 kirjoittama muistio demarijohdolle (?) "Ulkopolitiikkamme sivutavoitteista", jossa hän luonnehtii porvallisista puolueettomuuspolitiikkaa oikeastaan lännettymisstrategiana.

92/U 9. Uuno Nokelaisen 16 sivua pitkä SDP:n hajaannuksesta ja eheyttymisestä. Sorsa käytti kuvausta muistelmiensa I ja II osissa. Hyviä yksityiskohtia.

92/U 10

92/U 10. Jussi Linnamon haastattelu 23.7.98 koskien EEC-vapaakauppasopimusneuvotteluja parafoimisvaiheeseen saakka heinäkuussa 72. Nauhasta litteroitu.

92/U 10. Luettelot poliittisista sihteereistä 1972-1983. **OBS:** hyvä apu kun hakee KS avustajakaartin nimiä!

92/U 10

92/U 10. Sosialistista politiikkaa 1972-1981, nauhoitettu ja litteroitu **keskustelutilaisuus 17.12.98**, niistä poimittu seuraavat puheenvuorot: Aimo Kairamo, kuvaa kevään 1975 hallituskriisiä, Sorsan ideasta ajaa Koivistoa presidentiksi ja Kairamon juttu Demarissa siitä, Simo Juntunen erottaminen, Zavidovo.

92/U 10. Ulf Sundqvist, kuvaa miten SDP sai presidentin, Kalevi loi ja ylläpiti, oli varsinainen luottomies Tamminiemeen, kepulla vain Nliitto, meillä Pohjoismaat ja Eurooppa, johtava puolue Sorsa II:sta lähtien Ahon hallitukseen asti, Televa, Valco, Metallivaalit 1975, IB-jupakka, Jan Mosander.

92/U 10. Sosialidemokraattista kv- ja ulkopolitiikkaa 1972-1981, nauhoitettu ja litteroitu **keskustelutilaisuus 12.4.99**, johon osallistui mm Osmo Apunen, Jaakko Blomberg, Raimo Väyrynen. Apusen alustus liitettynä myös erillisenä dokumenttina. Saksakysymys keskeinen, ETYK tuli kaupan päälle. **OBS:** Sorsan muistelmassa tämä dokumentti on ollut hyvin tärkeä. Avain kolmannen linjan ymmärtämiseksi.

92/U 11

92/U 11. Sorsan kolumnit Turun Sanomissa, päiväämätön mutta lähetetty toimitukseen Heinolasta 26.4.99, jossa hän kommentoi Lipposen toisen hallituksen kokoomista, ylistää Tarja Halosta: "... on selvästi ollut ulkopolitiikan tekijä numero yksi". Esivaalit SDP:ssä on kunnianpalautus. Vihjailee että Lipposen pitäisi asettua presidenttiehdokkaaksi, "ensi kerralla hän on eläkeiässä".

92/U 11. Kalevi Sorsa 1.8.93 Turun Sanomissa "Ajokoira hakoteillä", jossa hän oikaisee Pekka Ervastian pitkää juttua IS 10.7.93 demareitten ulkopolitiikasta. Puolustaa sitä, kritisoi Ervastian lähdekritiikkiä, e vaan KGB:n vaan myös toisen osapuolen tulkintaa keskusteluista. **OBS:** osa presidenttipeliä 1993-1994?

92/U 11. KS: "Muistiinpanoja 12 vuoden takaa: Miten kaikki vaikuttaa niin samalta kuin 12 vuotta sitten?" Kuvaa hallituskriisiä huhtikuussa 81 ja Väyrysen yritystä kaataa hallitus, ilmoitti ettei puhu Väyrykselle ilman todistajaa. Mainitsee, että otti puoluekokouksen jälkeen virkavapaata kirjoittaakseen kesällä kirjaa Suomi, suomalaiset, politiikkaa: "Jos olen ollut tietoinen Paavo Väyrysen hallituksenkaato-yritysten jatkumisesta, en ole pitänyt niitä merkityksellisinä, koska muistiinpanoissa ei ole poliittisia merkintöjä ennen 16.9. **OBS:** Miksi tällaista kirjaa juuri kesällä 81, presidenttipeliäkö?"

92/U 11. KS Turun Sanomissa 25.7.94: "Muistoja helteestä", eli häämatkasta M/S Tarjanteella Virroille 1953 ja muisti matkoista. **OBS:** Hieno Joel Lehtoismainen juttu.

92/U 11. KS Turun Sanomissa 24.4.95: "Hallitushavaintoja" Lipposen hallituksen kokoonpanosta. Oletti että presidentti ja pääministeri joutuisivat ottamaan varsin aktiivisen roolin ulkopolitiikassa: "Tarja Halonen on älykäs, aikaansaapa, ennakkoluuloton ihminen, mutta ulkopolitiikka ei ole hänen puoliaan."

92/U 12

92/U 12. KS 5.3.2001 lähettänyt Demari Uutispäivä-toimitukseen "Iso-Väiskin jalkojen juureen" jossa kertoo hän 100-vuotispäivien vietosta. Koivisto ei suostunut puheenpitäjäksi. Tanner käytettiin hyväksi 1960-luvulla. Tuli mieleen kiinalainen sanonta: "Varo, ystävä, kun sinua kutsutaan ratsastusretkelle kunniaan. Et tiedä, joudutko ratsuksi vai ritariksi."

92/U 12. KS ilmeisesti Demarin Uutispäivässä ennen vaaleja keväällä 2003, "Nato nurkan takana". Ilmoittaa, ettei ole ottanut asiaan kantaa, vaikka kritisoi Nato-kannattajia. Puolustaa kansalaismielipiteen esiintuomista.

92/U 12. KS lähetti Demariin juttu 3.12.2003: "Kekkonen ikuisilla niityillä", jossa hän ottaa viimeistä kertaa julkisesti kantaa Kekkonen toimintaan, eli mitä hän tekee taivaassa, tapailee Hrutsevia, Macchiavellia!

92/U 13

92/U 13. Kaksi käsikirjoitusta kulttuuripolitiikasta, yksi politikoinnista YLE:ssä ja toinen Yrjö Leinon muistelmien ja Solzhenitsynin romaanin julkaisukiellosta. **OBS:** tarkista onko nämä versiot samat kuin 72-76 muistelmissa.

92/U 13. Kaksi otosta (valokopioita) Pentti Saarikosken päiväkirjoista, ensimmäinen 18.3.71 (s. 212, 215) jossa hän mainitsee omia juhliaan edellisenä lauantaina, jossa Salamat ja Sorsat olivat olleet mukana. Sorsa väitti jättävänsä politiikan, pelkää tappeluita, mutta "olen jokseenkin varma, että hän vähän aikaa vielä politiikassa mukana oltuaan alkaa viehättyä politiikan taiteelliseen puoleen, so. sommitteluun". Toinen otos alkuvuonna 1972 (s. 53, 58, 97), soitto yöllä Irenelle jossa hän kehottaa Sorsaa ryhtymään pääministeriksi, ja pohdinta siitä, tulisiko Sorsasta Kekkonen seuraaja. **OBS:** ilmeisesti Pekka Tarkka oli maininnut näistä maininnoista Sorsalle, otos myös hänen Saarikoski-kirjastaan, jossa Sorsaa sivutaan.

92/U 13. Kansan Lehti 26.4.1974 "Törkyjuttuja riittää Hymyssä" jossa puolustetaan Sorsan asuntokauppaa ja osoitetaan jutun olevan valhetta.

92/U 13. UM:n lehdistökatsaus Oslost 8.5.72, Aftenpostenin artikkeli "Suomalaiset tietävät kuka heillä on ..." jossa toimittaja Crowo suorasanaisesti kuvaa Suomen presidenttipeliä ja jo tuttujen pelurien lisäksi mainitsee Sorsan: "Eräs mies jota ei pidä jättää laskelmista pois, on sosiaalidemokraattien aktiivinen puoluesihteerin Sorsa. Jos hän saa vielä muutamia rakennusvuosi itselleen, voi hänkin olla vahva presidenttiehdokas ihmisten mielessä, jotka tuntevat olosuhteita."

92/U 13. UKK:n tiedote 18.4.72 jossa hän suostuu jatkamaan presidenttinä muttei suostu vaaleihin.

92/U 13. Avotakka 9/1974, juttu "Onko heillä varaa omaan asuntoon" jossa verrattiin Sorsien ja muitten suomalaisten asuntolainoja toisiinsa. **OBS:** vastaisku Hymyn törkyjutulle."

92/U 13. Apu joskus kesäpuoliskolla tai syksyllä 1974, "Kalevi Sorsa hallituksestaan: Istumme niin kauan kuin lihakset kestävät", sivusivat myös Sorsien asunto-ostoa Merihaassa.

92/U 13. Kirje 29.4.74 Hymy-lehden toimituksesta, jossa ilmoitetaan, että Sorsa oli valittu lehden yleisöäänestyksessä Törppöpatseen saajaksi. **OBS:** Miksi, se ei ilmene kirjeestä, mutta ilmeisesti osa anti-Sorsa kampanjaa.

92/U 13. Demari 3.8.74 jossa iso Sorsa-haastattelu ja etusivulle suuri kuva Palmen käynnistä Työväen tapahtumassa Ylöjärven Voionmaa-opistossa.

92/U 13. UKK:n kiitos 3.12.74 Sorsan sanoista Sylvi Kekkosen poismenon johdosta sekä Sorsan teksti.

92/U 14

92/U 14. KS vihaisena (reunahuomautus: "Lähetetty hieman muunneltuna") Erkki Raatikaiselle 14.10.73 kun oli ilmennyt, ettei Pentti Holappa ollut nimitetty Ylen radioteatterin päälliköksi: "Lupasit hoitaa asian." Lisäksi häntä ärsytti Ilkka Hakalehdon "kiihkeää sos.dem. lokausta" Ajankohtaisessa studiossa: "Kun meillä sanallamme ei näytä olevan mitään painoa siellä, mitä neuvoisit tehtäväksi?"

92/U 14. KS juhlaruno Pentti Holapan 75-vuotisjuhlilla 2002. Holappa puolisoineen työskentelivät Pariisissa samaan aikaan kuin Sorsat. Syntynyt samana vuonna kuin Irene.

92/U 14. Esite "Kalevi Sorsa: Elämäni tärkeimmät kirjat. Näyttely Työväenliikkeen kirjastossa." Hieno kiteytys hänen kirjallisuusmaustaan.

92/U 14. Anna-lehti 25.5.76: "Kalevi Sorsan virkaposti sisältää myös henkilökohtaista".

92/U 14. Pekka Tarkan kaksi kirjettä KS:lle, 11.7.2000 ja 12.2.2001 liittyen KS:n ystävyydestä Saarikosken kanssa.

92/U 14

92/U 14. Laaja lehdistöaineisto, jota KS aikoi käyttää suunnittelemassa Media-kirjassaan joskus 90-luvun lopussa.

92/U 14. Jan-Magnus Janssonin analyysi "Avslöjade avslöjare" HBL 25.3.82, jossa pohtii Tamminiemen pesänjakajat-kirjan ilmiötä. Ehdotti perusteellista keskustelua asiasta.

92/U 14. Aarno "Loka" Laitisen haastattelu SK joskus keväällä 1982 jossa hän puolustaa kirjaansa ja mainitsee lopuksi, että Sorsa kirjoitti Demariin Siltasaarelainen-nimimerkillä "..."

koko Sdp tietää, että takana on sorsan arvovalta, vaikka Sorsa ei voi sitä itse sanoa, ettei voitaisi väittää hänen ohjaavan puoluekokouksen päätöksiä. Pitäisikö nimimerkkien käytön olla vain poliitikkojen oikeus.”

92/U 14. Sosialidemokraatti-lehden Sorsa-haastattelu 31.3.1982 jossa häntä pyydetään määrittelemään selkokielellä mitä on demokraattinen sosialismi: ”Kun liberalismi uskoo, että yksilöiden vapaa kilpailu toisiaan vastaan parhaiten kehittää taloutta ja yhteiskuntaa, uskoo sosialismi, että yksilöitten yhteistyö on paras ratkaisu. Kummassakin on siis tiedon rinnalla huomattava määrä uskoa.”

92/U 16

92/U 16. KS:n puhe Kajaanin UKK-seurassa 14.2.1994. Monta erinomaisen tarkkoja havaintoja UKK:sta. KS:ta kiinnosti enemmän, mitä arkistolähteet tulisi kertomaan UKK:n suhteista SKP:n, siis ei NKP:n. Lopuksi KS toteaa UKK:n vasemmistolaisuudesta: ”Mutta eihän vasemmistolaisen tarvitse olla socialisti.”

92/U 17

92/U 17. KS:n lehtileikelleet saksalaisesta demarista Herbert Wehneristä jota 90-luvulla alettiin syyttää Stasi-agentiksi: *HS* 22.5.97 ja *Die Zeit* 20.9.1996.

92/U 17. Ilkka Suomisen seikkaperäinen kuvaus 31.10.94 vuoden 1987 hallitusneuvotteluista. Puolustaa hyvin kantaansa. Kokoomuksella kova hinku hallitukseen.

92/U 17. KS:n katkera lappunen samassa lehtiössä, kun Vasabladetin juttu Palmesta 21.2.96: ”Valtiomiehen täytyy päästä murhatuksi saadakseen osakseen normaaleille ihmisille kuuluvaa kunnioittavaa kohtelua lehdistössä.”

92/U 17. Laaja Reino Paasilinna haastattelu todennäköisesti Demarissa ennen EU-vaaleja 1999. Hyvä tausta kuvaukselle hänen yhteydenpidostaan KS:aan.

92/U 17. Risto Uimosen terävä analyysi Lipposen I:n muodostasmisesta HS:ssa 25.4.1995. Nyt demareilla sekä presidentti- että pääministerivirat. Aikoivat jarruttaa valtiosääntöuudistusta, kepu taas sen kannalla.

92/U 17. Lehdistön arviointeja Sorsan aikakautena uraa tehneistä Erkki Liikasesta (Economist 19.12.1998) ja Lasse Lehtisestä (Liikasen kirjoittama ”Lasseko laiska?”. IS 18.1.97) johon Sorsa on liittänyt lapun jossa lukee: ”Nykyiset kysymykset – ”Miksei silloin (NI-paineen alla) tehty niin ja näin = asetettu jyrkästi vastaan?) ovat samanarvoisia ja -sisältöisiä kuin Maria Antonietten ”Miksi ne eivät syö leivoksia?”.

92/U 17. Henkilökuvaus Pekka J. Korvenmaasta Optio-lehdessä 24.8.95, josta selviää hänen tannerilaiset taustat.

92/U 17. KS:n kuvaus siitä miten tavatessaan Ingvar Carlssonin 5.12.95 kertoi että hänen selkäkipunsa oli ilmennyt sen jälkeen, kun päätti väistyä Koiviston tieltä, aivan kuten Carlssonilla oli tullut selkäkipua väistymispäätöksensä jälkeen!

92/U 18 – ei mitään kiinnostavaa

92/U 19

Henrik Meinanderin puhe K-A. Fagerholm-seminaarissa 8.1.02: ”Kolmannen linjan mies” – Joukossa myös muita puheita, Fribergin

92/U 19. KS:n artikkeli ”Yhteiskuntatieteet ja politiikka” teoksessa Mikko Lahtinen (toim.) Yhteiskunta ja yhteiskuntatieteet: Tampereen yliopiston yhteiskuntatieteellisen tiedekunnan juhlaKirja, Tampere 1999, 47-62. **OBS:** toteaa siinä aluksi toimineensa täsmälleen 10 vuotta ministerinä ”karkauspäivät mukaan lukien”.

92/U 20

92/U 20. SDP, puoluetoimikunta 13.6.74, luottamuksellinen selvitys puoluekannatuksesta. SDP:llä tasaista kasvua näiden lukujen mukaan. **OBS:** muttei vaaleissa! Erityistä intressiä oli nuorison suuntautumista kohtaan.

92/U 20. SDP:n puheenvuoro sosialistisen internationaalin toimiston ylimääräisessä kokouksessa Lontoossa 26.-27.10.1974: ”Ei julkisuuteen”. Informatiivinen kuvaus SDP:n suhteista SKP:n ja NKP:n: s. 3, ”...Euroopan turvallisuus- ja yhteistyökehityksessä on saavuttu vaiheeseen, jolloin myös puoluetason yhteyksillä voidaan edistää jäljellä olevien ongelmien ratkaisua”.

92/U 20. Samana syksynä selviä askelia tähän suuntaan:

- 1) NKP:n ja SDP:n valtuuskunnan yhteinen julkilausuma demariryhmän Moskova-matkan päätteeksi 17.12.74
- 2) Puoluekentän protesteja Simo Juntusen erottamisen johdosta; Helsingin Sosialidemokraattien Killan kirje 18.12.74, Raahen sos.dem. työv.yhd 15.12.74, Riihimäen ja Maunulan demarit.

92/U 20. Puoluetoimikunta 25.9.1975: Eduskuntavaalien tulokset. Kepu ja kommunistin saivat suurimman osan SMP:n äänistä. Tulkinta: Kekkosen huhtikuun kirje vaikutti epäsuotuisasti, torjuntavoitto.

92/U 21

92/U 21. Luettelo SDP:n ministerin erityisavustajista 1970-96, gradusta Mickelson, Max. 1997. Eviga politruker – rekryteringsmönster från specialmedarbetarskap till andra positioner. Pro gradu –tutkielma. Åbo Akademi.

92/U 21. Keskustelu 15.4.99 jossa KS, Aimo Kairamo, Simo Laaksovirta ja Hannu Soikkanen pohtivat KS:n muistelmien II-osaa. **Kiinnostavia lausuntoja** Puskalan putiikista; Kekkosesta; Zavidovo-vuodosta; Sorsa myöntää Paasion olleen hidas; Liimataisesta; Kekkosesta Suomen johtavan antikommunistina; Sorsan ja UKK:n kirjeenvaihdosta; Sorsan ryyppyreissusta UKK:n kanssa; **Kekkosen viimeisestä soitosta keväällä 81**, järkyttävä; Koiviston muistelmat ei häävivät KS:n mukaan, myöhemmät parempi; Nordekista Koivistolle vamma sielulleen; Kekkosen ohrana-tausta pitäisi tutkia; Kekkonen kaatoi KS ykkösen toukokuussa 75 estääkseen Karjalaisen ulkoministeriroolin ETYK:ssä mutta hämäsi Nliitoa syyttämällä Virolaista.

92/U 21. Eri luonnoksista muistelmien kakkososaan, sieltä pari sivua Simppa Juntusen erottamisesta Kairamon kuvaamana. **OBS:** tarkista, onko sama versio painetussa versiossa.

92/U 22

92/U 22. Varaliuskoja II-osaan, tarkista ovat nämä versiot kirjassa:

- 1) Neljännesvuosisadan taistelu valtiudesta -> Kekkosanalyysi
- 2) Käsien kirjoitettuja liuskoja Pekka Kuusen roolista, Kekkossuhteestaan, Kalelan ym ylilyönneistä, Kekkonen pelkäsi venäläisiä.
- 3) Myönteinen kuvaus poliittisesta sihteeristään Mirja Vakkilaisesta, alun perin Karjalaisen leirissä

92/U 22. Kaksi dokumenttia Zavidovo-vuodosta. Ensimmäinen ehkä II-osassa julkaistu kuvaus, toinen Elina Suominen (sit. Sanan) Blombergille ja Tapiolalle kerrottuja asioita. Todennäköisesti Tuomioja joka pyrki estämään UKK:n uudelleenvalintaa ja EEC-sopimusta.

92/U 22. "Varaliuskoja Ruotsi" koskee IB-jupakkaa: vertaa painettuun versioon.

Taas KS:lta liuskoja Zavidovo-jupakasta perustuen niihin raportteihin joita hän sai Jaakko Blombergiltä. Näissä selvitettiin YYA-kolumnistin identiteettiä, epäilivät Eino S. Repoa.

92/U 22. Kaksi tekstiä, joita Sorsa ilmeisesti ajatteli käyttää, tai käytti jossain muodossa, muistelmissaan. Larserik Häggmanin juttu NP:ssa loppuvuonna 1972, jossa hän kuvaa KS:n tiukkaa työpäivää. Ja KS:n oma kuvaus Kesärannan historiasta. **OBS:** kolumni joskus Lipposen pääministerikautena?

92/U 22. Kari Suomalaisen pilapiirros 31.12.72 "Ahmed Sorsa" jossa hän miettii, "Haluan kalifiksi kalifin paikalle" juuri Moskova-matkan ja poikkeuslain läpiviennin jälkeen.

92/U 22. Apu-lehden juttu joskus KS I:n aikana, "Pääministeri lyö lisää löylyä: Suomen tärkeimmistä saunoista ovet esittelyvuorossa Kesäranta ja Königstedt". **OBS:** kiinnostavat näyttämöt, työkentät, sauna ja kesämökki.

92/U 23, 29.5.20, ei kiinnostavaa aineistoa

92/U 24, 29.5.20, ei kiinnostavaa aineistoa**92/U 25, valokuvattu 1.6.20**

92/U 25. Lastuja, tekstifragmentteja joita KS ei ollut saanut mukaan teoksiinsa mutta oli säästänyt:

- 1) Pohdintaa vuoden 1918 tapahtumista: myöntää että Suomi oli välikappale ja että asiat päättyivät niin kuin päättyivät ei ollut "etevän politiikkamme ansiota, usein jopa päinvastoin, vaan ennen kaikkea se, että kahtia jaettu kansa kykeni ylittämään muut ristiriitansa ja puolustamaan yhdessä kaikkein oleellisinta: itsenäisyyttä."
- 2) Lainaa Jakobsonia, joka korostaa, etteivät venäläiset arkistolähteet ole luotettavia, viitaten Gorbatshevin lausumaan: "...menneisyydessä Neuvostoliiton edustustoista saatua informaatiota väärästi pyrkimys sopeuttaa tosiasioita vallitseviin käsityksiin ja kaavoihin tai miellyttää (ulkoministeriötä) kaunistelemalla tapahtumia..."

92/U 25. "Asenteeni toimittajiin: Joka piiskaa säästää, se lastaan vihaa."

92/U 25. Pitkä Nato-keskustelua referoiva artikkeli talvella 2002-2003, joka ei välttämättä ole KS kirjoittama. Siinä mainitaan, että entiset demarit Iloniemi ja **Rusi** olivat nykyään Nato-kannattajia. **OBS:** Häneltä kuitenkin samoihin aikoihin kolumni Natosta, joka ilmeisesti perustui tähän katsaukseen.

92/U 25. Sorsa seurasi Alpo Rusi-tapausta tarkasti:

- 1) Pentti Sadenniemi HS 26.3.2003: "Isänmaa poliisien pihdeissä"
- 2) Pekka Vuoristo HS 11.6.2003: "Rajamäki: Väitetyt nimet eivät ole Tiitisen listalla"
- 3) Pekka Ervasti IS 13.12.2003: "Sisäministeri syyttää Russia tutkimuksen vaikeuttamisesta"

92/U 25. Mietelmiä: ote Kurt Vonnegutin kirjasta Galapagos: "...valtioita johtavat kapteenit, joilla ei ole karttaa eikä kompassia ja jotka toimivat pitäen ongelmista merkittävimpänä sitä, miten säilyttää omanarvontuntonsa".

92/U 25. Ylistys vaimolleen Irene olemalla toista mieltä Augustin Ehrensvaldin kanssa suomalaisten naisten ulkonäöstä!

92/U 25. Kaksi valokopiota Kurikka-lehdestä vuodelta 1914 (1.9.1914): pilapiirros Hjalmar Linderistä "Ei sinun pidä tuhlaaman" ja erinomaisen tarkka, vaikka leikkisiä ennustus siitä kuinka Saksa tulisi häviämään sodan!

92/U 25. Sarkastinen kommentti Kosovo-ratkaisusta ja sen seurauksista Venäjän valtapolitiikassa. **OBS:** niin, näinhän siinä kävi Krimin kohdalla.

92/U 25. Lyhyt viittaus Stolypinin joka halusi 1907 liittää Karjalan kannaksen Venäjään "voidakseen tuhota siellä piileksivät vallankumousjohtajat, joita suomalaiset suojelivat. Stalin toteutti ... Miksi? Oliko tilapäinen? Vai oliko edistyskellisen chauvinisempi kuin taantumuksellinen.

92/U 25. Ilmeisesti kolumni Demarissa tai Turun Sanomissa otsikolla ””Neuvostoliitto-Venäjä” jossa KS kiinnostavalla tavalla pohtii demareitten ja kommunistien eri tapoja ilmaista poliittisia käsityksiään. Deklaraatiot olivat ikonin kaltaisia. Lopussa taas yksi versio Sorsan osuudesta Solzhenitsynin romaanin julkaisematta jättämiseksi. UKK viesti Sorsan kautta Hellemannille. KS väitti, ettei ollut halukas kieltää teoksen julkaisemista.

92/U 26

92/U 26. Litteroitu ryhmäkeskustelu 1.2.1999 jossa pohdittiin KS: n kanssa 1970-luvun politiikkaa muistelmien III-osaa varten. Valokuvannut (s. 11-15) Linnamon puheenvuoron, koska hän siinä kuvaa maailmatalouden vaikutuksia Suomen kehitykseen kiinnostavasti. Ylä rakenne ei ohjannut kehitystä vaan paljon suuremmat voimat. Sekä (s.40-52) jossa analysoidaan valtionyhtiöitten roolia 70-luvun Suomessa. Valco nousee vahvasti esiin tapauksena.

92/U 26. Toinen osa 12.4.1999 käydystä ryhmäkeskustelusta demarien kv- ja ulkopoliitikasta 1972-81. Tässä hyvin tärkeä pohdinta siitä (s. 25-30), mikä oli oikeastaan demarien rauhanpolitiikan tarkoitus. Raimo Väyrynen esittää melko kyynisen tulkinnan Unto Vesan tätä keskustelua varten kirjoitetusta tekstistä ”SDP ja rauhanpolitiikka”: ”Toinen motiivi epäilemättä tietysti oli sosialidemokraattien ääni kuulumaan Moskovassa ja Washingtonissa, missä se ei muuten juuri kuulunut”. **OBS:** Sorsalla vaikeuksia myöntää tämä kyyninen motiivi, korostaa liennytyskeskustelujen vaikutusta kylmän sodan loppumiseen rauhanomaisesti. Hyvä pointti, mutta pitääkö paikkaansa?!

92/U 26. Lasse Lehtisen vastine 21.3.96 (Demarissa?) Sorsalle joka väärin oli väittänyt, että Lehtinen oli syyppä siihen, että KS syöpäsairaus tuli esiin ennen presidenttivaaleja 94.

92/U 26. Unto Hämmäläisen juttu HS: kuukausiliitteessä huhtikuussa 2002 jossa hän kuvasi demareitten ja kepun välirikkoa 15 vuotta aikaisemmin.

92/U 26. Iltalehti 12.1.1988: ”Jää hallitus, jää eduskunta: Kalevi Sorsa lentää pankkiin”. Väärä väite että Sorsa oli jättänyt politiikan silloin. Jutun lopussa todetaan, että Sorsa on demareitten itseoikeutettu presidenttiehdokas 1994.

92/U 26. Iltasanomat 16.2.1988 ”Kokoomuksen protesti”, jossa presidenttivaalien tulosta summataan. Valitsijamieheksi oli valittu myös Irene Sorsa ja Terttu Laine, jotka miehiensä kanssa yhteiskuvassa. Sorsa toteaa kepulaisten olevan kokoomuslaisia oikeammalla nykyään.

92/U 26. Uusi Suomi 20.3.1991 ”Yrjö Leinon ja Kalevi Sorsan teksti kestänyt sensuroinnin vuosikymmenet: suomen kommunistit Zdanovin käskyläisinä”. Sorsan roolia haamukirjoittajana nostetaan esiin

92/U 26. IS 11.9.91: ”SDP ei listannut kommunisteja” väitti Sorsa, toisin kuin Jalmari Rantanen. **OBS:** Entäs Puskalan putiikki?!

92/U 26. IS 26.10.91, Sorsa: "Omien arvostelu sieppaa". Kommentoi demareitten kritiikkiä hänen johtamistyylistään puoluejohtajana. Pääjutussa Sorsa ottaa välimatkaa Väyrysen ja Wahlroosin devalvaatiovaatimuksiin. **OBS:** Siihenhän sitten jouduttiin vuosi myöhemmin. Sorsa asettui Koiviston puolelle.

92/U 26. Uusi Suomi 14.12.90: "Sorsa pakottaa puolueiden presidenttiehdokkaat esiin". Spekuloidaan hänen syövän parantumisesta. Demareiden kakkosvaihtoehdon puutteesta. Koiviston jatkoaikeista.

92/U 26. US 7.1.91 julkaisi kokonaisuudessaan Sorsa puheen Tampereella puoluetovereilleen: "Kalevi Sorsa julkisti uuden hallitusohjelman". **OBS:** tavoitteena ilmeisesti ajaa Sorsa uuden hallituksen pääministeriksi ja sitä kautta presidentiksi kuten Manu 1979?!

92/U 26. Suomen Sosialidemokraatti 8.8.86 koko aukeaman kesäjuttu "Kun pääministeri saa olla vain Mr. Sorsa"

92/U 26. SS 24.4.87: "Punamusta rakenteilla: Mitä sanoo SDP:n vasen sivusta?", Muunmuassa Tarja Halonen näytti hyväksyvänsä sen.

92/U 26. Aamulehti 29.1.1989: "Sorsa – mediayhteiskunnan sankari", kuvataan hänen siirtymistään pois ulkoministeripaikaltaan ja todetaan alkutekstissä: "Sorsan ura on perustunut pitkälle mediayhteiskunnan hyväksikäyttöön. Miehen lähtö ulkoministerin paikalta tapahtui totutun kaavan mukaan: kameroiden suristessa."

92/U 26. Iltaalehti 30.4.87: "Kalevi Sorsa ei puutu seuraajansa valintaan: Avoin kilpailu sopii hyvin".

92/U 26. SS 5.6.87 referoi Tuomiojan kriittistä puheenvuoroa SDP:n puoluekokouksessa Helsingissä, SDP:stä tullut yksi "Euroopan oikeistoisimmista puolueista".

92/U 26. US 13.3.91: Eduskunnan väistynyt puhemies kaipaa maahan uutta "Tandem"-tutkimusta: Sorsan linjanvedossa presidentillistä tyyliä". Sorsa oli puhunut paljon pitempään kuin Koivisto.

92/U 26. IS 21.12.1990, kokosivun juttu Sorsan 50-vuotisjuhlista. Iltaalehti 21.12.1990: "Kansakunnan kermavaahto tungeksi työväentalolle".

92/U 26. US 28.10.90: "Kalevi Sorsa tavoittelee tasapainoa: Pitkän tien pysäkki". Kuvataan melko tarkasti hänen syöpäsairauttaan.

92/U 26. Aamulehti 25.8.92: "Sorsa vastasi suoraan valtaoikeuskeskusteluun". AL: "...hän itse ei edes ole kinostunut ehdokkuudesta, jos presidentiltä riisutaan kaikki merkittävät ulkopoliittiset valtaoikeudet".

92/U 26. IS 13.6.88: "Paavo Lipponen haluaa remonttia: Säätiö purettava Sorsan ympäriltä", eli Paasion pitäisi puheenjohtajana päästä myös ministeriksi.

92/U 26. Demari 22.12.95, ote Seppo Halmisen kirjoittamasta Demarin 100-vuotisjuhlakirjasta, jossa mainitaan KS:n haastattelu SSd keväällä 81, jossa hän selvästi sanoi, että Koivisto oli demareitten presidenttiehdokas.

92/U 27

Aineistoa muistelmien III-osaan koskien SI:n aseidenriisuntatyöryhmän toimintaa:

- 1) **92/U 27.** Jaakko Blombergin ja "PJ":n (?) muistio "Näkökohtia SI:n aseidenriisuntatyöryhmän työohjelmasta". Taustapaperi KS:n tehtävää varten, liitteenä myös The Independent'in juttu Jun2 1978 "The world is up in arms (control talks)"
- 2) **92/U 27.** Vastaavanlainen Pentti Väänäsen laatima muistio demareille 13.6.78, jossa koko projekti suunnitellaan.
- 3) **92/U 27.** Ilkka Pastisen laatima raportti 30.6.78 ulkoministeri Väyrykselle "YK:n aseidenriisuntaerityisistunto", jossa hän toteaa päätösasiakirjasta, että sen "muotoiluun monet syvät erimielisyydet ovat lyöneet näkyvän leimansa".
- 4) **92/U 27.** Suomen Kuvalehti huhtikuu 1978, kuvaus SI:n konferenssista Helsingissä: "Läntiset sosialistijohtajat hämmentyivät Helsingissä, kun idästä tuli yllätysveto: Kutsu Moskovaan". Myös otteita Olof Palmén puheesta: "Koko kilpavarustelun hulluus on paljastettava: Olof Palme Helsingissä 24.4.1978."
- 5) **92/U 27.** Riitta Korhosen laatima PM "SI:n aseidenriisuntatyöryhmä: Sorsan taustaryhmä 29.5.78". Tehtävänä oli tuottaa taustamateriaalia Sorsalle kokouksia varten.
- 6) **92/U 27.** Pentti Väänäsen salainen muistio demareille 31.7.78 aseidenriisuntatyöryhmän kokouksesta Pariisissa 11.7.78, jossa KS oli toiminut puheenjohtajana. Kokouksessa oltiin keskusteltu miten paljon ja missä vaiheessa "yhteydenotoista ulkopuolisiin".
- 7) **92/U 27.** "Socialist International Conference on Disarmament: Helsinki, April 24-26.1978".
- 8) **92/U 27.** Jaakko Kalelan muistio 26.3.79: "SI:n aseidenriisuntaohjelma 1980-1985". Myöntää, että asiaan vaikuttaa paljon "relevanttien hallitusten mandaattikaudet".
OBS: Kalela toisin sanoen mukana tässä työssä, vaikka hieman sivussa, kaksoisroolissa.
- 9) **92/U 27.** KS puhe työryhmän tavoitteista 30.3.79 "Hameedille", hyvä rautalankaversio sen tavoitteista.

10) **92/U 27.** Pravda 2.11.78: "Exchanges of Messages": Brezhnevin vastaus Sorsan SI:n nimessä kirjoitettuun vetoomukseen. Käännetty versio (31.10.78) siitä vastauksesta. Ja sorsan kirje Brezhneville 26.10.78.

92/U 27. Juhani Salminen 28.10.97 Sorsalle, kirjoittaa Kekkosen tarpeesta saada kepulainen Suopoon, jottei hänen yhteyksiään KGB-miehiin ja heidän toimintaan olisi valvottu niin tarkasti. Taustalla oli jo Kekkosen kiista EK:n kanssa 30-luvulla!

92/U 27. Lappunen: "Koivisto epäilee minua ja luottaa Uusitaloon kirj. Poliitiikkaa ja politikointia ss. 152-153!"

92/U 27. Jaakko Kalelan viesti KS 3.5.79 jossa Sorsan SI-matkaa USA:n ja Kanadaan suunnittellaan.

92/U 28

Aineistoa muistelmien III-osaan:

92/U 28. Tekstifragmentti, joka on monessa mapissa, jossa KS kuvaa miten hän päätyi siihen, että SDP:n piti asettua Koiviston taakse. Lainaa myös Kairamoa Demarissa 4.4.2000 jossa hän päinvastoin esittää, että Sorsa ja SDP vastusti K:n valintaa. Lopuksi katkeran sävyinen lause. Puoleen johdossa oleva saa loka ja viha niskoilleen, "kun syrjemällä kiillotellaan kilpiä ja hankitaan ystäviä otollista hetkeä silmällä pitäen. Mutta siitäkin osasta on osattava olla ylpeä, kiitollinenkin."

92/U 28. Risto Reunan lähettämät käsikirjoitusosuudet Viljo Heinosen Suomen Maaseututyöväenliiton historiikista ja KS:n kommentit niihin 2.3.2001. Koski syksyn 1992 yrittystä saada aikaan sisäisen devalvaation KS:n johdolla.

92/U 28. Jorma Cantell Demarissa 31.12.98: "Miksi Valco kaatui?". Cantell 1976-1979 Valcon Henkilöstö- ja suhdetoimintapäällikkö.

92/U 28, Valokopiota Aarne Saarisen muistelmista (s 234-339) jossa hän kuvaa SDP:n ja kommunistien suhteita. Presidenttipelistä syksyllä 1981. Keskusteli KS:n kanssa, joka oli kiinnostunut asiasta mutta totesi "Manulla on niin kova kannatus, ettei ajatus ole realistinen."

92/U 28. Valokopioita Johannes Virolaisen *Valtioneuvos muistelee: Yhteistyöni Urho Kekosen kanssa 1933-1981*-teoksesta. Kuvauksia UKK:n terveyden heikentymisestä 70-luvulla.

92/U 28. Valokopio Björn Ahlholmin artikkelista Kanavassa 8/1998: ""Kulttuurivallankumous" Suomen ulkoasiainhallinnossa", jossa hän kritisoi demareitten valtapyrkimyksiä UM:ssa.

92/U 28. PYV-kronologia 1945-1982. Hyvä runko analyysille.

92/U 28. Ote Olof Palme-elämäkerrasta, jonka otsikko on ”Ingen klemig Guds ängel”, jossa Palmen poliittiset tunteet korostetaan tärkeänä voimavarana hänelle. Kjell Östbergin teos, tai?

92/U 28. Valokopioita Georgij Arbatovin muistelmien (The System: An Insider's life in Soviet Politics (1992) käännetyistä versiosta, jossa tämä kuvaa Brezhneviä, Kosyginia, Andropovia ym. KS:n monta alleviivausta.

92/U 28. Valokopio Eero Silvasti teoksesta *Mies ja kehykset* (1983), jossa kuvataan KS:n ja Koiviston välistä suhdetta. Kirja käsittelee Koiviston uraa.

92/U 28

92/U 28. Valokopio Max Jakobsonin muistelmista I (nimi?) sivulta 358 jossa hän lainaa Paasikiven luonnehdintaa Mannerheimia itserakkaaksi ja omakeskeiseksi hänen kuolemansa jälkeen. KS reunahuomautus: ”Vrt. Koivisto”.

92/U 28. Otteita Juhani Kivelän kirjasta Kronikka Arkadia-klubin vaiheista jossa demarien markkinataloudellinen suuntautuminen katsotaan aloitetun 1981 ja Sorsan roolista sinipunahallituksen synnyssä.

92/U 28. Otteita Rolf Kullbergin kuvauksesta vuoden 1992 pankki- ja finanssikriisistä. Sorsan rooli pikasovittelijana kuvataan.

92/U 28. Suomen Kuvalehti 5.6.1987: ”Kalevi Sorsan lähtöloitsu” – suuri haastattelu hänen erotessaan pääministerinä. Joitakin lisätietoja hänen nuoruudestaan ja uran alkuvaiheista.

92/U 28. Suomen Kuvalehti 1.11.1991: ”Kalevi Sorsa on tehnyt EY-ratkaisunsa”. Oli varma, että ETA:n jälkeen seuraisi EY-jäsenyys. Kun ihmiskasvoinen sosialismi epäonnistui, demareitten on luotava ”ihmiskasvoinen kapitalismi”.

92/U 28., Unto Hämäläisen artikkeli ”Ahtisaaren aika” (HSD kuukausiliite tammikuu 2000) ja KS:n kommentit siihen hänelle 23.1.2000.

92/U 28. Sitra laati kirjan Suomen talouspolitiikasta ja haastatteli Sorsaa sitä varten 17.2.1992. KS:lle lähetetty ne tekstipätkät joissa häneen viitataan ja häntä lainataan sekä koko haastattelun litteroitu versio. Koski ennen kaikkea devalvaation käyttöä talouspolitiikassa.

92/U 28. Jouko Loikkasen kirje KS:lle 5.4.1994, jossa hän väittää, ettei UKK:lla ollut enää omaa ajatusta ”hallituksen hajoamisesta/hajoittamisesta”. Viittaa Vladimirovin kannanottoihin ja Matti Kekkosen muistikuvii sekä omaan puheenvuoroon UKK-perinneyhdistyksen vuosikirjassa, josta valokopioita.

92/U 28. Laaja artikkeli Alpo Rusista HS:ssa 3.3.1996, joka oli ollut Karjalaisen kannattaja nuoruudessaan ja Keijo Korhosen avustaja YK:ssa. Tiedemaailmassa oltiin sitä mieltä, että hänen tutkimuksiaan ”eivät vilpittömäkään lukijat ymmärrä”.

92/U 29

Aineistoa muistelmien III-osaan:

92/U 29. Jaakko Okkerin juttu heinäkuussa 1974 (HS tai SK) ”Sisäpolitiikan heinäkuuta, pääministeri kuntoilee”, jossa hänen kykynsä antaa luontevia haastatteluja kehutaan. Ensimmäinen opetus Paasiolta: ”kukaan ei kerro kaikkea vaan kaikki on itse opittava”. Hienosti kirjoitettu juttu joka päättyy hänen ensitapaamiseen Irenen kanssa.

92/U 29. Anna 14.6.77, kansikuvassa Irene Sorsa ja Solveig Fälldin.

92/U 29. Sorsan vaaliesite vuodelta 1979, työttömyys hänen pääaiheensa. Myös Tarja Halonen ja Tapio Bergholm ehdokkaina.

92/U 29. Sorsa kuvaa avustajiaan, sihteereitään ja autonkuljettajansa. Hauskoja luonnehdintoja.

92/U 29. Kuvaa miten Erkki Raatikainen ymmärsi perustaa SDP:n työryhmiä ”Jotta nuoret eivät olisi pahanteossa. Sundqvist ja Louekoski esimerkkejä tästä.

92/U 29. Lainaus Pertti Paasion kirjasta Punatulkku ja sikavideo, jossa hän kuvaa miten Sorsa valittiin pääministeriksi SDP:ssa loppukesänä 1972. Se oli Rafael Paasion valinta.

92/U 29. Simo Laaksovirran laaja ja hyvin sisältörikas haastattelu Riitta Korhosen kanssa 19.5.1999 hänen toiminnastaan SDP:n kv-sihteeristössä vuosina 1977—1981. Nostaa esiin Allan Rosaksen energisenä hahmona siinä työssä. Kalela ”varsinainen salaneuvos”, hyvin tunnollisesti paikalla. Apunen äksy. ”No Lipponen on selvä, hän johti koko systeemiä.” Raimo Väyrynen ”tuittupäinen”, vaihtuvat vaimot. Kirjoittivat puheita Sorsalle ja Sundqvistille. Bernt Karlsson ”epäili vahvasi meidän olevan venäläisten Neuvostoliiton talutusnuorassa”. Kuvaus vuoden SI-konferenssista Helsingissä. Kuvaa sorsan kotiryssää, Kossovia, monta sivua. Työväen arkistossa SDP:n kv-sihteeristön papereita ”hirveä määrä”.

92/U 29. Valokopioita Aarne Saarisen kirjasta ”Kivimies” jossa kuvataan hallituspolitiikkaa ja SKDL:n sisäisiä taisteluja.

92/U 29. Maunu Ihalaisen kirje Sorsalle, jossa hän kuvaa tärkeimmät tapahtumat puoluetöimistössä vuosina. Nostaa esiin valuuttasalakuljetusjupakan ja oman puoluetalon rakentamisen, josta seurasi muun muassa lahjontasyyte, josta myös asiakirjoja tässä kuvattu.

92/U 29. Lappunen jossa lainaus Keijo Korhosen kirjasta Sattumakorpraali, jossa tämä lainaa Koiviston luonnehdintaa Eino Uusitalosta: ”Mikä imelyyden huippu? Imelä-Eikka opastamassa neuvostolaista valtuuskuntaa sokeritehtaassa.”

92/U 29. Kuvaus puoluetalon rakentamisesta 1970-luvun lopussa. Hyvä kiteytys.

92/U 29. Tiivis kronologia Suomen politiikan ja yhteiskunnan kehityksestä 1969-1997.

92/U 29. Yrsa Steniuksen analyysi Tamminiemen pesänjakajat-kirjasta 19.4.1982 Aftonbladetissa ja käännös siitä SSd:ssa 24.4.1982. Kritisoi suomalaisia kollegojaan eri tyyllilajien sekoittamiseen: ”...toimittajat uskovat olevansa kriittisen rohkeita, vaikka he itse asiassa kritiikittömästi halveksivat niitä ihmisiä ja sitä vallankäyttöä, joita heidän pitäisi valvoa”.

92/U 29. Ulpu Tapiolan KS-haastattelu SSd:ssa hänen uuden hallituksen nimittämisen jälkeen 20.2.1982. Mainitsee ehtineensä kirjoittaa kirjaa vuosina 1979-1981, mutta työ jäi kesken UKK:n sairastumisen vuoksi.

92/U 29. Suomen Kuvalehden juttu KS:n Moskova-vierailusta tammikuun alussa 1977, jota oltiin kritisoitu porvarilehdistössä. **OBS:** selvä osa presidenttipeliä.

92/U 29. IS 27.9.1986, iso haastattelu KS:n kanssa ”Sorsa astelee Pitkälle sillalle Suomista vastaan”, eli sinipunahallituksen valmistelukampanjaa.

92/U 29. Aamulehden artikkeli 23.5.87 jossa KS:n promovointia Tampereen TKK:n kunniatohtoriksi kuvattiin. Sorsa käytti puheenvuoroa juhlissa.

92/U 29. IS 13.9.86, jossa referoidaan Markku Kosken Sorsa-kirjaa otsikolla ”Vallanhajuinen mies”. Ei haastatellut Sorsaa, analysoi häntä julkisuushahmona. Oli tullut värittömämmäksi vuosien mittaan.

92/U 29. IS 5.12.87: ”Diplomaattidaamit täyttivät Smolnan” Irene Sorsan emännän ominaisuudessa samassa kuvassa kuin Anita Hallama.

92/U 29. SSd 2.10.87: ”Irene Sorsa Manu-vaalin jokerikortti”.

92/U 29. IS 11.4.87 jossa iso KS haastattelu tulevasta sinipunahallituksesta ”Sdp:n väki lämpenemässä hallitukselle”.

92/U 29. IS 1.10.76 KS:n eroamisesta ulkoministerin paikalta ”Olo kuin riikinkukolla”.

92/U 29. Stasi-arkistosta? Muistiinpanoja Itänsaksan SED:n politbyroon jäsenen Gerhard Grünebergin ja W.S. Stepanovin välillä 15.3.76 ”in der sowjetische Botschaft” eli Itä-Berliinissä. Keskustelivat Suomen demareitten kommunistisuhteista. Keskustelu demarivaikuttajien kanssa 11.11.76, jossa mukana mm Sundqvist ja Sorsa. Itänsaksalaisen Helsingin kauppaedustuksessa keskustelu ”Gen. Oelzner”in, Sorsan ja Sundqvistin välillä. Oelzner-Sorsa 19.6.75. Myös muita raportteja.

92/U 29. SSd 13.3.1981 "Sorsa Tannerin ulkopolitiikasta: E kokemusta realiteetista", eli KSN puhe Tannerin 100-vuotisjuhlissa. OBS: ovela tapa ottaa Tanneriin välimatkaa.

92/U 30

Aineistoa muistelmien III-osaan:

92/U 30. Lauri Saari, Valcoinen kirja (Jyväskylä 1981, 175 s.), eli kuvaus Valco-jupakasta jossa hän arvioi avoimesti mm Kalevi Sorsaa.

92/U 30. US 26.3.77 "Sorsan käsitys puoluekentästä: Kepu ja SDP ovat keskustan puolueita", lehden sisällä juttu Sorsa-lainauksella "Olemme jo demokraattisessa sosialismissa".

92/U 30. SK 18.6.1981, pääkirjoitus "Politikoista ei ole yrittäjiksi", kommentti valtioyhtiöitten vaikeuksista.

92/U 30

92/U 30. Ilmeisesti SDP:n sisäinen muistio "Erittäin salainen: SKP:n taistolaiset pidättyväisiä IB-jutussa" jossa ihmetellään miksi ne eivät ole reagoineet vahvemmin asiaan. Muistion mukaan tämä kuitenkin ollut ohjeistus Tehtaankadulta: heidän piti keskittyä enemmän kotimaisten oikeistopiirien "säälimättömään paljastukseen".

92/U 30. KS:n säilyttämä lehtileikkele The New York Times-lehden kirja-arvostelu "In the Search of the Center: A veteran of four Republican Administrations argues against political extremism of all shades" joka miellytti KS:aa. Reunahuomautus: "Pitää paikkaansa -> Puolueen keskustakin".

92/U 30. KS piti lyhyeen ajan, tai on ainakin vain säilyttänyt arkistossaan niitä, päiväkirjamerkintöjä SDP:n presidenttiehdokasvaalin alla. Tällainen merkintä 22.3.93 jossa KS kuvaa tukiryhmänsä strategiapalaveria. 7.4.1993 pitkä selostus KS:n keskustelusta Väyrysen kanssa, jolla oli Ahtisaarelle kielteistä tietoa hallinnassaan. KS: "Kuuntelin tarkkaavasti ja ajattelin, että Väyrynen näennäisesti tässä tarjoaa minulle aseita käsiin esivaalitaistelua varten olettaen (yhä!) minun moraalini samaksi kuin omansa, mutta varaten itselleen samalla mahdollisuuden käyttää oletettua "vuotoani" omaksi hyväkseen." Samassa päiväkirjamerkinnässä Iloniemi ilmoittaa, ettei voi suostua KS:n ehdokkaaksi EVA-kytköksiensä vuoksi.

92/U 31

92/U 31. KS:n puhe Nummelan Työväenyhdistyksen 85-vuotisjuhlissa 2.12.90 joka tietenkin saattaa olla avustajan kirjoittama, mutta sisältää KS:n ideologisia näkemyksiä omalle

välleen 90-luvun alussa. Kritisoi kommunismi: ”Kommunistit sanoivat ryhtyvän rakentamaan sosialismia kansojen vapauttamiseksi. He saivat aikaan jotain aivan muuta, mutta ryhtyivät kutsuma aikaansaannostaan sosialismiksi.”

92/U 31. HS (?) 22.5.99 ”Sdp suuren hämmennyksen vallassa”, kuva presidenttiehdokkaan asettamisen vaikeutta puolueessa. Sarkastisia reunamerkintöjä ”Lehisen porukasta” jotka eivät ole KS:n käsiala.

92/U 31. Aamulehden KS-haastattelu 22.8.82 ”Pääministeri Kalevi Sorsa: Budjetista tulee shokki”. Toteaa mm. ettei Koivisto ole nimityspolitiikassaan ole jatkanut mitään puoluepoliittista peliä.

92/U 31. IS 24.5.1986 Kalevi ja Pertti Sorsa kaksoishaastattelussa: ”Veljekset kuin ilvekset”. Sivuavat sitä missä määrin KS on voinut edesauttaa Perin uraa: ”Pertin ura on ehkä kärsinyt, koska olen istunut poliittisilla paikoilla.”

92/U 31. Thomas Hellén HBL:ssä 16.8.93 keskellä syvintä talouslamaa ”Den kreativa förstörelsen”, jossa hän korostaa rakennemuutoksien tarpeellisuutta talouskasvulle. Kiinnostavaa, että KS tarttui tähän aiheeseen.

92/U 32, 5.6.20 EI MITÄÄN KIINNOSTAVAA!

92/U 33

92/U 33. Käsin kirjoitettu tekstipätkä Koiviston presidenttikaudelta jossa KS kuvaa Suomen turvallisuus- ja puolustuspolitiikan periaatteita lyhyesti: ”...mutta tarvitsemme pahimman varalle puolustusvoimat, joiden yli ei kävellä”.

92/U 33. Uolevi Raade KS:lle 15.2.1991, jossa hän viitaten Markku Kuisman pitämään esitelmään valtioyhtiöiden merkityksestä Suomen kehitykselle. Raade piti siitä koska koki olevansa itse ”yhtenä tämän maan rakentajista” ja huomasi nyt, että näitä valtioyhtiöitä oltiin myymässä.

92/U 34

92/U 34. KS:n päiväkirjamerkintöjä maaliskuussa 1993 presidenttikampanjan alkumetreillä. Saneli 31.3.93 että oli soittanut Ahtisaarelle ja korostanut ettei hän ollut Lipposen pyrkimyksien takana, eli ehdottamassa että Ahtisaari vetäytyisi ehdokkuudestaan. Tapasi Sundqvistia jolla oli pankkisotkujensa vuoksi ongelmia sekä Reino Paasilinnaa ja Eero Heinäluomaa. Lyhyempi muistiinpano 31.3.93 jossa KS toteaa, että ”Blomberg oli poikkeuksellisen versatiili.”

92/U 34. 1.4.93: haastateltiin Radio Ykkösessä, päivän aikana Paavo Väyrynen soitti sihteerin ja pyysi tapaamista. Sorsa ei halunnut tulla UM:n, Väyrynen sai tulla Suomen Pankkiin.

92/U 34. 2.4.93: Paavo Väyrysen kirje KS:lle jossa hän mainitsee haluavansa muodostaa punamultahallitusta ja kertoa tulevasta kirjastaan ja sen ”synnyttämään julkisuuteen”.

92/U 34. 7.4.93: Kaksi eri versiota, ensin sellainen jossa KS kuvaa olleensa Huomen-TV:n haastattelussa, toinen puhtaaksi kirjoitettu versioita Tasavallan presidenttiä varten, Koivistolle tai Ahtisaarelle?! Molemmissa versioissa seikkaperäinen kuvaus KS:n keskustelusta Väyrysen kanssa, jossa Sorsa oli sanonut, että SDP olisi valmis neuvottelemaan uudesta hallituksesta, jos se olisi pääministeripuolue. Tätä Väyrynen ei uskonut Kepun olevan valmis hyväksymään. Sitten hän mainitsi tulevasta kirjastaan ja siirtyi sitten puhumaan Ahtisaaren osuudesta WIDER-instituutin sotkuihin ja muista epäselvyyksistä, jotka jossain vaiheessa saattoivat putkahtaa esiin vaalikampanjassa: KS kommentoi tätä sarkastisesti: ”Kuuntelin tarkkaavasti ja ajattelin, että Väyrynen näennäisesti tässä tarjoaa minulle aseita esivaalitaistelua varten olettaen (yhä!) minun moraalin samaksi kuin omansa, mutta varaten itselleen samalla mahdollisuuden käyttää oletettua ”vuotoani” omaksi hyväkseen.”

92/U 34. Hanna Elina Markkula, *Kokoomuksen paraatiodi – sinipunahallituksen synty*, Helsingin yliopiston pro gradu -työ, marraskuu 1994. Perustui melko paljon KS:n antamaan haastatteluun 6.4.1994.

92/U 34. Harri Holkerin kuvaus sinipunahallituksen synnystä 28.9.1987 järjestetyssä seminaarissa.

92/U 34. KS:n puhe puoluekokousjuhlassa 10.6.1984 jossa hän nostaa esiin käsitteen infokratia ja toteaa, sille ”näyttää olevan ominaista suuri epä-älyllisyys” ja kysyy, että ”milloin vihdoinkin käännätte tutkivan katseenne itseenne?”

92/U 34. KS:n päiväkirjamerkinnot 1-4.1.93 jossa hän ja Irene 1.1.93 tapasivat Pirkkolan poluilla Nikulat ja Valjakat. ”Nikula sanoi, että parin vuoden kokemuksen jälkeen hän ei enää ollut kovin ahne siirtämään presidentin valtaoikeuksia eduskunnalle.” 3.1.93 hän mainitsee äitinsä 90-vuotisjuhla Tampereella: ”Seppelöin hänet kukkaisseppeleellä, ja 26 vierasta kajautti ”Se kasvoit neito kaunoinen”....

92/U 34. Ralf Nordgren KS:lle 8.1.98 jossa hän toteaa ruotsiksi, ettei Arkadiaseura saanut tuulta purjeisiinsa koska se ei halunnut käydä julkista keskustelua. Totesi, että ainoa pysyvä muisto sen toiminnasta oli kansanedustajien kokoama runoteos suosikkiriimuistaan tai ”eländigt självproducerad” sellainen.

92/U 34. Erkki Raatikainen KS:lle kommentteina KS:n muistelmille, että sakettipakosta oli luovuttu jo ennen 1966. Tämä tieto Juoko Loikkaselta joka oli kuullut asiasta Veli Merikoskelta. Puuttuu sivu yksi!

92/U 35

92/U 35. KS:n säästämiä muistiinpanoja Lapsuuskirjaansa. Näistä ensimmäinen muistiinpanoja alumniystävillään koulu- ja nuoruusvuosistaan, Yhteiskunnallisen korkeakoulun opettajista, salaisista haaveistaan tulla kirjailija.

92/U 35. "Äiti syntymästäni: - Poika tuli ja iso (5 kg) Sehän syntyi samana päivänä kuin Stalin! Pikkuisessa keittiössä Haapamäellä"

92/U 35. Ilmeisesti Irene Sorsan kirjoittama dialogi KS:n ja hänen äitinsä kanssa KS:n isästä ja muista esi-isistään.

92/U 35. KS:n kirjoittama kertomus lapsuudestaan, isästään ja hänen veljistään sekä niiden isästä, joka kuoli nälkään kansalaissodan jälkeen 1919. Sedistä yksi pakeni Venäjään punaisena: "Velipoikia oli molemmin puolin linjan."

92/U 35. Lappunen jossa KS kuvaa miten nuoripari muutti Roihuvuoreen ja miten hän keksi juttuideoita "loputtomasti". Laati kortiston Suomen lehdistöstä ja sen "perusteella sitten tarjosin juttuja julkaistavaksi. Hyvin kävivät kaupaksi.

92/U 35. Itä-Häme 20.2.2003: "Joutsan parhaimmat seurapaikat löytyivät ennen Karimäestä". Yhdessä näissä taloissa asui Kalevi Sorsa poikavuosinaan. Talosta kuva jutussa.

92/U 35. Irenen rakkautta ja kaipuuta pursuava kirjeet KS:lle 11.8.1955 ja 4.9.55!

92/U 35. Irene kirjoitti siskolleen 17.5.59 pariskunnan elämästä Pariisissa, eli alkuaikoina hotellissa koska KS:n työmatkat olisivat muuten tulleet liian pitkiksi. Jo sitä ennen kirje 12.5.59 jossa Irene kuvaa KS:n vaikeuksia ymmärtää ranskaa työpaikallaan: "Älä puhu näistä!" Mainitsee myös KS:n miss Harriksen ja että auton osto olisi halpaa.

92/U 35. Irene siskolleen 15.1.64, kuvaa miten KS joutui leikkaukseen selkävaivan vuoksi. Mainitsee myös heidän ostaneen Jaakko Somersalon taulun: "Se on hyvin moderni, abstraktinen työ listauksineen, pidämme siitä kovasti."

92/U 35. Irene siskolleen kesänä 1965 juuri ennen heidän paluutaan Suomeen. Mainitsee heidän lähtevän lomamatkalle Barcelonaan. Ja että Irene asuisi alussa äitinsä luona palattuaan Helsinkiin koska heillä ei ollut asuntoa.

92/U 35. KS ja ystävät Jukka Holopainen ja Bengt Pihlström ilmoittivat 19.12.1957 yhdistysrekisteriin perustaneensa Helmikuun Kerho r.y.:n. Sen tarkoituksena oli "toimia kulttuurielämän ajankohtaisten kysymysten esille tuojana, edistää taide-elämän eri alojen kehitystä ja tuntemusta sekä toimia jäsentensä yhdyssiteenä."

92/U 35

92/U 35. Toinen hyvä lapsuus- ja nuorisoteksti, jossa KS kuvaa miten hänen setänsä, sosialidemokraattinen veturinkuljettaja, sai hänet ymmärtämään, ettei sana ”sosialismi” tarkoittanut vallankumousta, neuvostokommunismia, eli että se ”oli aivan muuta kuin kommunistinen dogmaattinen diktatuurioppi. Se työskenteli kansanvallan puitteissa ihmisen hyväksi, ja kunnioitti aina kansalaisten enemmistön tahtoa.” Se jälkeen KS liittyi SDP:n nuoriso-osastoon!

92/U 35. Seuraavassa tekstipätkässä KS kuvaa erilaisia pätkätöitään ja lukionsa iltakurssia, jotka hän keskeytti jouduttuaan riitaan historiaopettajansa kanssa Maratonin taistelun tulkinna vuoksi!

92/U 35. KS:n henkilökortteja:

Lappeenrannan sos.dem. Työläsnuoriso-osasto ry, liittynyt 26.4.1948.

Alko-kortti 19.6.1957 valokuvalla

SSd:n toimituksen edustajakortti 4.5.54 valokuvalla.

92/U 36

92/U 36. Ensimmäisen työvuoden aikana Unescossa KS:sta laadittiin 5.2.1960 raportti, jonka Pippa Norris oli allekirjoittanut ja jossa KS:n työ tasoa ja kykyä oppia uutta kiiteltiin. Myös hänen ihmissuhdetaitojaan kiiteltiin.

92/U 36. 6.5.1960 KS:n työsopimus pidenettiin 5.5.1962 asti. Seuraava seikkaperäisempi raportti 14.5.1963 ja työajan jatko 5.5.1964 asti. Hyviä, kiinnostavia luonnehdintoja.

92/U 36. Päiväämätön työkuvaus KS:n Unesco-tehtävästä: listan yksityiskohdista voi todennäköisesti tarkentaa mille vuodelle se on laadittu.

92/U 36. Volkswagen ostettu Pariisissa 2.7.59.

92/U 37, 17.6.20: Ainoastaan ruotsinkielisiä käännöksiä 90-luvun teksteistä.

92/U 38, 17.6.20, riimuja, 50-luvun esseitä

92/U 39

92/U 39. Runoja, tekstinpätkiä, esim. ”Pitäjämäen ty:n 50v. juhlaruno (Helsingin puhekuoron esittämä) jonka reuniin laadittu ranskan sanastoa, jota KS ilmeisesti samaan aikaan opetteli.

92/U 39. Kai Laitisen 19.10.53 laadittu arviointi KS:n, Jukka Holopaisen ja Olavi Aaltosen runoista: ”kaikki siinä välimaastossa, joka erottaa harrastelijan ja runoilijan”.

92/U 40

92/U 40. Välikuoressa lukee "Kansankoti ja punamulta-teoksesta poistettu luku (tulostettu 20.6.2005):

92/U 40. Luku SI:sta, SKP ja NKP-suhteista.

92/U 40. Luku "Eduskuntaryhmä" niin ikään valokuvattu, siinä kuvataan miten puolueitoimikunnalla oli vielä suurin valta puolueessa.

92/U 40. Luvut "Helsingin piiri", "Lehdistö". "Pohjoismainen yhteistyö" jossa kuvaus Palme vierailusta 1974 Voionmaa-opistokesäjuhlissa.

92/U 40. Luku SI:n puoluejohtajakokous, Pariisi 13-14.1.1974, jossa Palme vaati jyrkempää kantaa USA:ta vastaan Vietnam-sodan vuoksi. Sekä Willy Brandtin eroamisesta liittokanslerina.

92/U 40. Parin sivun kuvaus NKP:n taktiikasta SDP:n ja UKK:n. Sorsa informoi siksi aina UKK:ta SDP:n ulkosuhteiden piirissä tapahtuneesta, ettei häneen voitu vaikuttaa väärillä tiedoilla".

92/U 40. Neljä sivua kommunistien puolueitaistelusta ja Saarisen tulkinta vallankumouksen luonteesta. KS sanoilla: "Sellaista sanataidetta".

92/U 41, 17.6.20

92/U 42, 17.6.20